

ادیان در جاده ی ابریشم

نوشته: ریچارد فولتس

ترجمه :

دکتر حبیب اله محمودیان عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی ایلام
اسمعیل پورابراهیم

فولتس، ریچارد، ۱۹۶۱-م.

ادیان در جاده‌ی ابریشم/تالیف ریچارد فولتس؛ مترجمان: حبیب الله محمودیان، اسمعیل پورابراهیم.

ایلام: انتشارات زاگرو، ۱۳۸۹.

۲۲۹ص: مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۷۷۱-۱-۰

قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال

فهرست بر اساس اطلاعات فیبا

عنوان اصلی: Religions of the Silk Road

۱. آسیای مرکزی - دین

- جاده ابریشم - تاریخ

شماره کتابخانه ملی: ۲۰۶۰۱۳۴

ادیان در جاده‌ی ابریشم

تالیف: ریچارد فولتس

مترجمان: دکتر حبیب الله محمودیان عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی ایلام

اسمعیل پورابراهیم

چاپ و لیتوگرافی: چاپ وحدت ایلام

طرح جلد: محمد کرم پور

ویراستار علمی: مهندس علی محمد نیاکان مدرس دانشگاه

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۸۹

شمارگان: ۲۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۷۷۱-۱-۰

قیمت: ۶۵۰۰ تومان

ناشر: انتشارات زاگرو

۱۳۸۹

ایلام: ۲۴متری اشرفی اصفهانی، کوچه سوم پلاک ۲۱۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	مقدمه
۵	پیشگفتار مولف
۷	نقشه های جاده ی ابریشم
۹	فصل اول : مسافران جاده ی ابریشم
۱۴	محققان یا دروغگویان
۱۷	دین و تجارت
۲۰	تجربه ی کاروانی
۲۴	سغدی ها
۲۸	زبان ونو آیینی
۳۰	آمیختگی ازدواج ها و نقش های زنان در آموزش دینی
۳۵	فصل دوم : دین و تجارت در اوراسیای باستان
۴۱	زردشت
۴۵	رویا رویی ادیان ایرانی و یهودیت
۴۸	نفوذ ایرانیاندر یهودیت
۵۰	یهودیت در آسیای شرقی
۵۱	دین یهودی و ایرانی جاده ی باستانی ابریشم
۵۳	فصل سوم : آیین بودا و رابطه ی آن با جاده ی ابریشم
۵۷	مکاتب آیین بودا در سراسر جاده ی ابریشم
۵۸	مکتب ماها سانگیکاس
۵۸	مکتب دارماگوپتاکا

۵۹	مکتب سارواستیوادی
۶۰	جنبش ماهایانا
۶۱	تلفیق قندهار و کوشان
۶۸	پارت پیرو بودا
۶۹	تاریخ باسین
۷۰	نفوذ آیین بودا در چین
۷۴	نهضت های بعدی آیین بودا
۷۴	سرزمین مقدس
۷۶	زائران بودا
۷۹	نفوذ آیین بودا و زردشت در آسیای مرکزی
۸۳	فصل چهارم: جاده ی ابریشم، پناهگاه سنت شکنان یا نسطورگرایان و مانئی گرایان
۸۶	کلیسا در مشرق زمین
۸۸	مسیحیت در ایران
۹۱	نسطورگرایی در میان سغدیان ها
۹۳	نسطورگرایی در میان ترک ها
۹۵	نسطورگرایی در چین
۹۸	مانئی
۹۹	پیامبری برای جهانیان، یک آیین جهانی جدید
۱۰۲	مانئی گرایی در جاده ی ابریشم
۱۰۵	اویغور
۱۰۸	تفاوت های جزئی ایده ها، نمادها و لغات مشترک
۱۱۳	فصل پنجم: اسلام گرایی در جاده ی ابریشم
۱۲۰	شورش های دینی در ایران و آسیای مرکزی
۱۲۳	اسلام و تجارت در سرزمین های شرقی

۱۲۵	سرنوشت زردشت گرایی و بوداگرایی در آسیای مرکزی
۱۲۹	گسترش دوباره شبکه های ارتباطی تجاری یهودیان
۱۳۱	حشاشیون (گروه فدایی اسماعیلی)
۱۳۲	اسلامی کردن سلسله های ترک زبان
۱۳۴	بیشتر اسلامی کردن تاریخ
۱۳۴	مسلمانان چینی
۱۳۶	تغییری برای اسلام
۱۳۹	فصل ششم: جنایت های جهانی (وحدت گرایی کلیسا)
۱۴۲	دین در میان مغولان
۱۴۴	مسیحیت در استپ
۱۴۵	طرفداری از مسلمانان
۱۴۶	اروپاییان و اعزام نمایندگان به دربار مغول
۱۵۶	دسیسه ها و کشتار های وحشیانه در سرزمین های ایل خانان
۱۶۰	آخرین مأموریت های پاپ
۱۶۳	یک رویه و سیاست غلط
۱۶۵	فصل هفتم: کشور چند ملیتی دیگر
۱۶۷	پایان مسیحیت در آسیای مرکزی قرون وسطی
۱۶۹	شکست مسیحیت در سرتاسر جاده ی ابریشم
۱۷۱	آخرین جامعه ی مانویت
۱۷۲	اسلام گرایی در شرق
۱۷۵	سخن پایانی
۱۷۹	یاد داشت ها
۲۰۱	کتابنامه

مقدمه

این کتاب ارزشمند تاریخی در بیست و سوم آوریل ۱۹۹۹ میلادی به وسیله‌ی دکتر ریچارد فولتز استاد دانشگاه کانکوردیا ی تورنتو کانادا تدوین و در نیویورک، چاپ و منتشر شده است. مطالب و محتوای کتاب در قالب هفت بخش زیر ارائه شده است:

۱- مسافران جاده‌ی ابریشم؛

۲- دین و تجارت در اوراسیای باستان؛

۳- آیین بودا و رابطه‌ی آن با جاده‌ی ابریشم

۴- جاده‌ی ابریشم: پناهگاه سنت شکنان، نسفور گرایان و ماننی گرایان؛

۵- اسلام گرایی در جاده‌ی ابریشم؛

۶- جنایت‌های جهانی (و حیات گرایی کلیسا)؛

۷- کشور چند ملیتی دیگر.

ریچارد فولتز با بهره‌گیری از منابع مختلف با دیدی ژرف به بررسی سابقه‌ی تاریخی جاده‌ی ابریشم پرداخته و نقش کشورهای غربی را در شناخت و کشف این شاهراه مهم تاریخی بیان نموده است.

نویسنده‌ی کتاب توانسته است تجارت و رابطه‌ی تجاری مملکت مسیر جاده‌ی ابریشم را با دقت مورد بررسی قرار دهد و موانع و محدودیت‌های این مسیر را شناسایی و معرفی نماید. مهم‌ترین بخش محتوای کتاب به ادیان و آیین‌های مردم مسیر جاده‌ی ابریشم اختصاص یافته که با بیان موقعیت و محدوده‌ی فعالیت پیروان ادیان مختلف به نقش و تأثیر آن‌ها در تحولات اقتصادی و اجتماعی کشورها و سرزمین‌های هم‌جوار جاده‌ی ابریشم اشاره شده است. این راه باستانی از شرق به غرب در اوراسیای باستان امتداد داشته و از مهم‌ترین راه‌های تجاری و مسافرتی غرب به شرق به شمار می‌رود.

به دلیل اهمیت اسناد تاریخی ارائه شده در زمینه‌ی تحولات تاریخی و اجتماعی و دینی مردمان ساکن مسیر جاده‌ی ابریشم در ادوار گذشته، انگیزه‌ی لازم برای

ترجمه‌ی این کتاب وجود داشت. به عبارت دیگر ارتباط تاریخی و فرهنگی ساکنان مسیر جاده‌ی ابریشم با فرهنگ و تمدن ایران زمین عامل عمده در انجام این مهم بود. این کتاب حاوی اطلاعات گسترده‌ای در مورد تحولات تاریخی و دینی ساکنان مسیر جاده‌ی ابریشم در دوران باستان می‌باشد که با دقت و تلاش علمی مولف در این مجموعه تدوین شده است.

ترجمه‌ی این اثر ارزنده به دلیل وسعت و گستره منطقه‌ی مورد پژوهش (کشورهای مسیر جاده‌ی ابریشم) کاری بس سنگین بود. از این رو، بدون همکاری و مساعدت همکاران انجام این مهم امکان پذیر نبود. تلاش گسترده همکار گرانقدر آقای اسداله زرین جوب، مدرس دانشگاه و همکاران ایشان خانم‌ها معصومه حاتمی، طیبه علی دختی، زهرا بانویی، مریم کاکایی و کلثوم کسایی دانش آموختگان رشته زبان انگلیسی و همکاری آنان مشکلات و موانع را از سر راه برداشت و موفق به انجام این کار شدیم. بنابراین، جا دارد از زحمات ارزشمند این عزیزان سپاسگزاری نمایم. از جهت دیگر مسوولیت ویرایش این اثر بر عهده‌ی اندیشمند فرهیخته جناب مهندس علی محمد نیاکان مدرس دانشگاه بوده است که جا دارد از تلاش و دقت ژرف ایشان صمیمانه تشکر نمایم.

به امید توفیق بیشتر

پیش‌گفتار مؤلف

این کتاب تلاشی است برای بافتن دو هزار سال تاریخ آسیایی‌ها، حول یک جریان ویژه - که حرکت و انتقال اندیشه‌های دینی است و برای ایجاد یک گزارش خواندنی و آگاهی‌بخش به خواننده عزیز می‌باشد. این جریان به طور فراینده‌ای درگیر ارائه‌ی یک نتیجه‌ی منطقی در سراسر الگوهای است که در این کتاب به کار رفته است، نه اینکه بخواهد نزاع‌های موجود (که بر روی جزئیات است) را دوباره بررسی کند، من این موارد را به متخصصانی واگذار می‌کنم که در چنین زمینه‌هایی مانند یک پژوهش گسترده با آن برخورد کنند.

ادعا نمی‌کنم که در هر کدام از این زمینه‌ها، متخصص هستم. اما از آنهایی که بیشتر از من در این زمینه آگاهی دارند، تقاضا دارم مرا به خاطر ورودم به این قلمروهای مختلف، سرزنش نفرمایند؛ بگذارید همانند یک مسافر جاده‌ی ابریشم که می‌خواهد حسن نیت خود را به فرمانروایان قلمروهایی که از آنها می‌گذرد نشان دهد، وارد این قلمروها شوم.

اگر چه امیدوارم که متخصصان، تلاش مرا برای ساختن یک "تصویر بزرگ" و با معنا از بعضی علایق و ارزش‌ها درک کنند، اما این کتاب به صورت ساده و روان نوشته شده است در درجه‌ی نخست؛ ذهن دانشجویان و خوانندگان عمومی برای من ملاک نوشته شده است، به همین دلیل سعی کرده‌ام تا حد امکان صورت کلمات و لفظ‌ها را حفظ کنم و از گذاشتن هرگونه علامت و نشانه بر روی کلمات جلوگیری کنم تا راحت‌تر خوانده شوند. درباره‌ی زبان چینی، سیستم "واید- گایلز" را انتخاب کرده‌ام و آن را بر سیستم "پین‌یین" ترجیح داده‌ام؛ زیرا تا حدود زیادی رسم الخط برای غیر چینی زبان‌ها راحت‌تر تلفظ می‌شود.

بدون عشق و حمایت همسر "آفرودیت دیزیری نواب" نمی‌توانستم این کتاب را تدوین کنم و اگر بدون او این کار را انجام اثری ناچیز و کم‌محتوی از آب در می‌آمد. دخترمان "شهرزاد" که هر روزمان را با شادی پر می‌کرد، ما، برای هر کاری که می‌خواستیم انجام دهیم، اصلی‌ترین منبع انگیزه‌ی بود. مادرم "دات فولتس" همچنین مرا با دل‌گرمی‌ها قبل از آغاز این پروژه تشویق می‌کرد و باعث انگیزه‌ی من بود.

به خاطر این اثر و تمام کارهایی که در سراسر زندگی برایم انجام داده است، این اثر را با عشق به او تقدیم می‌کنم.

علاقه‌ی اصلی و عمده من به موضوع دین در آسیای مرکزی از یک سخنرانی مربوط به آقای "هانس یوچین کلیمکیت" در مرکز "هاروارد" درباره‌ی جهان ادیان ها انجام گرفت سرچشمه گرفته است. اغراق نیست که بگویم اگر این انگیزه نبود این کتاب هرگز نوشته نمی شد. به خاطر می آورم تقریباً هفت سال پیش او حساسیت مرا برای این کار برانگیخت و نیز اخیراً راهنمایی‌های او باعث شد تا این کتاب را تکمیل کنم. مرگ نابهنگام او در هفتم فوریه سال ۱۹۹۹ برای من خسارتی بزرگ بود.

"جری بنتلی"، "ریچارد بولیت" و "نیکولا دی کاسمو" همچنین متن حروف چینی شده را مطالعه کرد و پیشنهادهای مفید ارائه دادند.

تذکرها‌ی "ریچارد فری" باعث ارتقای سطح اولیه فصل دوم شد، و "جان ناتیر" به من کمک کرد تا فصل سوم را در جاهایی که نیاز داشت دوباره پیاده و بازسازی کنم. نقدهای دو منتقد ادبی با نام مستعار برای مجله "آغاز تاریخ مدرن" به من کمک کرد تا بحث فرایند اسلامی شدن آسیای مرکزی را غنا ببخشم. اگر خطا و ایرادی درباره حقایق و بحث‌ها باقی مانده و وجود دارد به تنهایی مسئول آن هستم.

بعضی از بخش‌های تشکیل دهنده‌ی کتاب در گذشته به صورت مقاله در مجلات چاپ شده است. این مقاله‌ها عبارتند از: چه زمانی آسیای مرکزی زردشتی بوده است؟ در مجله (۱۹۹۸) ۳۸۱۳ The mankind Quarterly آیین یهود و جاده‌ی ابریشم در مجله "معلم تاریخ" ۱۳۲۱۱ نوامبر (۱۹۹۸) و "شرادن جهانی تحت سلطه مغول‌ها" در "مجله آسیای مرکزی" (۱۹۹۹) ۴۳/۱ من از ویراستاران این مجله‌ها به خاطر اجازه کار مجدد بر روی آنها و همچنین چاپ مجدد آنها در این کتاب تشکر می‌کنم.

بنده مدیون خانم "سوسن رواج" به خاطر قرض دادن کتاب‌های کتابخانه دانشکده "گت اسپورگ" می‌باشم چرا که صبورانه و به طور کامل با خواسته‌های بی پایان من در سرتاسر سال دانشگاهی ۹۸-۱۹۹۶ مواجه بوده‌اند. سرانجام می‌خواهم سپاسگزاری خود را از "مایکل فلامینی" "الن بردشاو" ابرازنمایم و از تمامی کسانی که در انتشارات، خیابان "مارتین" به بنده کمک نمودند تا این اثر را به نشر برسانم، قدردانی می‌کنم.

۲۳ آوریل ۱۹۹۹- نیویورک

نقشه‌های جاده‌ی ابریشم

